

Dosarul nr.2rac-156/17

Instanța de fond: Judecătoria Râșcani mun. Chișinău – O. Melniciuc

Instanța de apel: CA Chișinău – N. Budăi, V. Efros, N. Simciuc

DECIZIE

28 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Maria Ghervas,
Oleg Sternioală, Ion Druță,
Mariana Pitic, Luiza Gafton,

examinând recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia,

în cauza civilă la acțiunea Societății pe Acțiuni „Pietriș” și Societății pe Acțiuni „Transcon-M” împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, Inspectoratului Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia, Societății cu Răspundere Limitată „Speranța”, Societății pe Acțiuni „Asidcons”, intervenienți accesorii Agenția Proprietății Publice, Inspectoratul Fiscal de Stat Vulcănești și Nadejda Popazoglo privind declararea nulității contractului de vânzare – cumpărare, încasarea prejudiciului cu titlul de venit ratat și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din data de 30 iunie 2016, prin care s-a admis apelul declarat de avocatul Inna Soțchi în interesele SA „Pietriș” și SA „Transcon-M”, s-a casat parțial hotărârea Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău din data de 16 decembrie 2015 în partea respingerii pretențiilor cu privire la declararea nulă a contractului de vânzare- cumpărare nr. 3 din 2 august 2004, s-a emis în această parte o hotărâre nouă,

C O N S T A T Ă :

SA „Pietriș” și SA „Transcon-M” la data de 09 martie 2011 s-au adresat cu cerere de chemare în judecată, cu modificările ulterioare, împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat (*în continuare IFPS*), Inspectoratului Fiscal de Stat UTA Găgăuzia (*în continuare IFS UTA Găgăuzia*), SRL „Speranța”, SA „Asidcons”, intervenienți accesorii Agenția Proprietății Publice, Inspectoratul Fiscal de Stat Vulcănești (*în continuare IFS Vulcănești*) și Nadejda Popazoglo, prin care au solicitat declararea nulă a contractului de vânzare - cumpărare nr. 3 din 02 august 2004, semnat între IFS UTA Găgăuzia și SRL „Speranța” cu întoarcerea liniei de cale ferată proprietarului legitim „SA „Transcon-M”, încasarea în mod solidar de la IFPS și IFS UTA Găgăuzia în folosul SA „Transcon-M” a sumei de 1 666 425,36 lei, cu titlul de venit ratat pentru perioada de la 05 martie 2008 și până la examinarea cauzei, încasarea în mod solidar de la IFPS, IFS UTA Găgăuzia și SRL „Speranța” în folosul SA „Pietriș” a sumei de 7 120,0 lei, cu titlul de cheltuieli de judecată pentru efectuarea expertizei, sumei de 25

000 lei, cu titlul de cheltuieli pentru asistența juridică și sumei de 50 000 lei cu titlul de taxă de stat (f.d. 2-4, vol. I, 39-40, vol. II).

În motivarea acțiunii au indicat, că în urma concursului investițional pentru privatizarea întreprinderii SA „Transcon-M” din 14 februarie 2008 SA „Pietriș” a fost desemnată câștigător al concursului, devenind astfel, proprietar al 61,48 % acțiuni în SA „Transcon-M”.

La data de 07 martie 2008 între SA „Pietriș” și Agenția Proprietăți Publice a fost semnat contractul de vânzare – cumpărare a acțiunilor statului în SA „Transcon-M”.

În adeverința de privatizare nr. 5/03 din 04 aprilie 2008, eliberată de Agenția Proprietăți Publice, sunt reflectate activele SA „Transcon-M” în special bunurile imobile, incluse în capitalul social al societății privatizate, inclusiv și linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești.

În perioada de privatizare a SA „Transcon-M” a fost declanșată procedura de inventariere și înregistrare a bunurilor imobile ale SA „Transcon-M”, reflectate în adeverința de privatizare. Astfel, s-a constatat, că SA „Transcon-M” nu poate înregistra acest bun, deoarece acesta este înregistrat după altă persoană.

Potrivit materialelor dosarului penal nr. 2005156172, s-a constatat că la data de 17 noiembrie 2003 inspectorul Nadejda Popazoglo al IFS Vulcănești a aplicat sechestrul în contul datoriilor la bugetul de stat pe bunurile SA „Transconstrucția”, inclusiv și linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești, care era administrată de ultima în baza contractului de locațiune din 23 decembrie 1999, încheiat cu SA „Transcon-M”.

La data de 23 iulie 2004 bunul imobil linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești a fost scos la licitație. Potrivit procesului – verbal AV nr. 000646 cu privire la rezultatele vânzării la licitație „cu reducere” a fost desemnat câștigător SRL „Speranța”. La data de 02 august 2004 între IFS UTA Găgăuzia și SRL „Speranța” a fost încheiat contractul de vânzare - cumpărare nr. 3.

Prin sentința din 22 decembrie 2006 Judecătoria Vulcănești a constatat vinovăția Nadejdei Popazoglo în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 329 Cod Penal, dar s-a încetat procesul în legătură cu atragerea la răspundere contravențională, acțiunea civilă a SA „Transcon-M” fiind admisă în principiu.

SA „Transcon-M” invocă ilegalitatea contractului de vânzare- cumpărare nr. 3 din data de 02 august 2004, încheiat între IFS UTA Găgăuzia și SRL „Speranța” asupra bunului imobil linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești, ce-i aparține cu drept de proprietate reclamantei și care a fost sechestrată și vândută ca bun, care aparține SA „Asidcons”.

Prin hotărârea Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău din data de 16 decembrie 2015 s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de SA „Pietriș” și SA „Transcon-M” privind declararea nulității contractului de vânzare – cumpărare nr. 3 din 02 august 2004, ca fiind tardivă, s-au respins pretențiile cu privire la încasarea venitului ratat și cheltuielilor de judecată ca fiind neîntemeiate (f.d. 67, 73-75, vol. II).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 24 decembrie 2015, avocatul Inna Soțchi în interesele SA „Pietriș” și SA „Transcon-M” a declarat apel, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei hotărâri noi privind admiterea acțiunii (f.d. 80-82, vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din data de 30 iunie 2016 s-a admis apelul, s-a casat parțial hotărârea Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău din data de 16 decembrie 2015 în partea respingerii pretențiilor cu privire la declararea nulă a contractului de

vânzare - cumpărare nr. 3 din 2 august 2004, s-a emis în această parte o hotărâre nouă, prin care s-a admis pretenția, s-a declarat nul contractul de vânzare – cumpărare nr.3 din 02 august 2004, cu repunerea părților în poziția inițială, în rest s-a menținut hotărârea primei instanțe (f.d. 162,163-175, vol. II).

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la data de 09 decembrie 2016 IFS UTA Găgăuzia a depus recurs, prin care a solicitat, admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din data de 16 decembrie 2015 (f.d. 177, vol. II).

În motivarea recursului recurentul IFS UTA Găgăuzia a indicat, că instanța de apel la emiterea deciziei a aplicat legea care nu urma să fie aplicată. Consideră că SA „Pietriș” și SA „Transcon-M” s-au adresat cu cerere de chemare în judecată la data de 09 martie 2011 privind contestarea contractului de vânzare – cumpărare nr.3 din 02 august 2004 cu depășirea termenului de prescripție.

La data de 04 mai 2017 avocatul Inna Soțchi în interesele SA „Pietriș” și SA „Transcon-M” a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind inadmisibil (f.d. 188-192, vol. II).

În conformitate cu art. 434 alin.1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă, că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 30 iunie 2016. Copia a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 19 august 2016, confirmare privind recepționarea acesteia la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe recursul declarat de către IFS UTA Găgăuzia la 09 decembrie 2016, se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. 2 al CPC, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 17 mai 2017 a considerat recursul admisibil (f.d. 198, vol. II).

Potrivit art. 441 CPC, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. 1 în colaborare cu art. 444 al CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi. Recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Conform art.445 alin.1 lit. a) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel.

Verificând legalitatea deciziei adoptate în raport cu materialele cauzei, referinței și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul, depus de către IFS UTA Găgăuzia neîntemeiat și care urmează să fie respins din considerentele ce preced.

La caz, Colegiul lărgit reține, că în capitalul social al SA „Transcon-M”, înregistrată la data de 01 februarie 1996, au fost incluse mai multe bunuri imobile, inclusiv și linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești, dată în exploatare în luna noiembrie 1987.

La data de 13 decembrie 1999 între SA „Transcon-M” în persoana directorului general Procuța Alexandru și SA „Transconstrucția”, filiala DSU – 13, în persoana

directorului Caramilea Igor, a fost încheiat contractul de arendă nr. 20/13, fiind arendat inclusiv și bunul imobil, linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești (f.d. 24-27, vol.I).

În conformitate cu prevederile art. 316 alin. 1 în colaborare cu alin. 2 al Codului Civil proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă. Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.

Articolul în cauză conține reguli de principiu, care în cea mai mare parte reies din articolul 46 din Constituție.

Instanța de recurs a menționat, că dreptul de proprietate este garantat. Întinderea acestei garanții privește orice fel de proprietate, imobiliară sau mobilă.

Prin urmare nici un bun nu poate fi exclus din sfera de cuprindere a dreptului de proprietate privată. Aceasta nu împiedică însă ca în scop de protecție socială unele bunuri să fie supuse unui regim de circulație limitat. Limitele proprietății nu pot fi stabilite decât prin lege. De cele mai dese ori limitele proprietății privesc sarcinile ce grevează proprietatea.

La caz, s-a constatat că SA „Transconstrucția” a acumulat datorii la bugetul de stat. În baza actului nr. 0002698 din 07 noiembrie 2003 IFS Vulcănești în persona inspectorului Nadejdei Popazoglo, în scopul stingerii datoriilor la bugetul de stat ale SA „Transconstrucția” a aplicat sechestrul asupra bunurilor întreprinderii, inclusiv asupra liniei de cale ferată înălțată st. Vulcănești, care era administrată de ultima în baza contractului de locațiune din 23 decembrie 1999, încheiat cu SA „Transcon-M”.

Bunurile sechestrate au fost scoase de către IFS UTA Găgăuzia la licitație.

Potrivit procesului – verbal seria AV nr. 0000646 din 23 iulie 2004 cu privire la rezultatele vânzării la licitație cu reducere a fost desemnat câștigător SRL „Speranța” cu care ulterior a fost încheiat contractul de vânzare- cumpărare nr.3 din 02 august 2004.

Judecătoria Vulcănești prin sentința din data de 22 decembrie 2006 a constatat vinovăția funcționarului fiscal Nadejdei Popazoglo în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 329 Cod Penal, fiindu-i învinuită neglijența în serviciu, prin sechestrarea și vânzarea bunului imobil linia de calea ferată înălțată st. Vulcănești, în scopul stingerii datoriei la bugetul de stat ale SA „Transconstrucția”, dar de fapt care aparținea cu drept de proprietate SA „Transcon-M”. Cauza penală fiind încetată în legătură cu atragerea la răspundere contravențională. Sentința devenind irevocabilă (f.d. 36-39, vol. I).

Mai mult ca atât, potrivit materialelor dosarului rezultă, că Caramilea Igor în calitate de director al SA „Transconstrucția”, filiala DSU – 13 a încheiat contractul de arendă a liniei de cale ferată înălțată st. Vulcănești nr. 20/13 din 13 decembrie 1999.

De asemenea, Caramilea Igor în calitate de director al SA „Transconstrucția” a fost prezent și a semnat actul de aplicare a sechestrului seria AS nr. 0002698 din 07 noiembrie 2003 întocmit de inspectorul Nadejda Popazoglo al IFS Vulcănești, prin care s-a aplicat sechestrul în contul datoriilor la bugetul de stat ale SA „Transconstrucția”, asupra liniei de cale ferată înălțată st. Vulcănești, știind cu certitudine că linia de cale ferată nu aparține SA „Transconstrucția”.

Ulterior, Caramilea Igor în calitate de director la SRL „Speranța” participând la licitația „cu reducere” a procurat linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești, la prețul de 150 000 lei (f.d. 33-34, vol.I).

În urma celor relatate instanța de recurs a reținut, că atât vânzătorul IFS UTA Găgăuzia cât și cumpărătorul SRL „Speranța” nu au acționat cu bună credință, iar tranzacția rezultă din comportamentul ilicit al părților contractante.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că în speță se invocă nulitatea contractului de vânzare-cumpărare nr. 3 din 02 august 2004, semnat între IFS UTA Găgăuzia și SRL „Speranța” a bunului imobil linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești proprietarul legitim al căreia era SA „Transcon-M”, iar în urma privatizării proprietar devenind SA „Pietriș”.

Astfel, se constată, că la data de 07 martie 2008 între SA „Pietriș” și Agenția Proprietăți Publice a fost semnat contractul de vânzare – cumpărare a acțiunilor statului în SA „Transcon-M”. În adeverința de privatizare nr. 5/03 din 04 aprilie 2008, eliberată de Agenția Proprietăți Publice, în activele SA „Transcon-M” sunt reflectate bunurile imobile incluse în capitalul social al societății privatizate, inclusiv și linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești.

Prin urmare, s-a constatat cu certitudine, că la data 04 aprilie 2008 SA „Pietriș” a aflat că este proprietar al bunului imobil linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești, dar că bunul abuziv este vândut SRL „Speranța”. Mai mult ca atât potrivit scrisorii nr. 01-03/72 din data de 07 noiembrie 2013 eliberată de Oficiul Cadastral Teritorial Vulcănești filiala ÎS „Cadastru” SRL „Speranța” nu a înregistrat dreptul de proprietate asupra bunului imobil litigios (f.d. 192, vol. I).

În conformitate cu prevederile art. 216 în colaborare cu art. 220 alin. 1 și 2 ale Codului Civil actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod. Actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule dacă legea nu prevede altfel. Actul juridic sau clauza care contravin ordinii publice sau bunelor moravuri sunt nule.

SA „Pietriș” și SA „Transcon-M” s-au adresat cu cerere de chemare în judecată la data de 09 martie 2011, prin care au solicitat nulitatea contractului de vânzare-cumpărare nr. 3 din 02 august 2004, pe motiv că obiect al vânzării – cumpărării a fost linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești, care nu aparținea proprietarului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține, că acțiunea este depusă în termen și corect a fost admisă de către instanța de apel.

În conformitate cu prevederile art. 219 Cod Civil actul juridic nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii. Dacă din conținutul său rezultă că poate înceta numai pentru viitor, actul juridic nu va produce efecte pentru viitor. Fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit în baza actului juridic nul.

Nulitatea are menirea să restabilească, pe cât este posibil, situația juridică a părților și a terților existentă la momentul încheierii actului, de aceea, nulitatea trebuie să opereze nu numai pentru viitor.

Argumentul recurentului precum că acțiunea este tardivă nu poate fi reținut, ori potrivit art. 272, alin 2 Cod Civil, prescripția începe să curgă de la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

La caz, s-a stabilit că SA „Pietriș” la data de 04 aprilie 2008 a obținut adeverința de privatizare nr. 5/03 din 04 aprilie 2008, eliberată de Agenția Proprietăți Publice, în care au fost enumerate bunurile care aparțin SA „Transcon-M”. Printre aceste bunuri se regăsește și linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești. Urmare a inventarierii bunurilor

privatizate SA „Pietriș” a constatat, că linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești este cumpărată de SRL „Speranța”.

Linia de cale ferată înălțată st. Vulcănești, deși a fost procurată de SRL „Speranța” la licitație, nu a fost înregistrată în Registrul bunurilor imobile, informația despre vânzare – cumpărare nefiind opozabilă terților, inclusiv proprietarului, care legal a privatizat acest bun și a aflat despre încălcarea dreptului după efectuare inventarierii.

SA „Pietriș” s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune la data de 09 martie 2011, adică în interiorul termenului de prescripție.

Analizând argumentele recursului coroborate cu circumstanțele de drept, pe care este întemeiată hotărârea instanței de apel, instanța de recurs consideră că s-a ajuns la o concluzie corectă și argumentată cu privire la admiterea pretenției cu privire la declararea nulității contractului de vânzare – cumpărare nr. 3 din 02 august 2004, semnat între IFS UTA Găgăuzia și SRL „Speranța”, ca fiind întemeiată. În opinia instanței de recurs, instanța de apel a determinat definitiv circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii, apreciind probele prezentate de părți în corespundere cu prevederile art. 130 CPC, multiaspectual, complet, în ansamblul și interconexiunea lor, aplicând corect normele de drept material și procedural, și întemeiat a ajuns la concluzia cu privire la respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. 1, lit. a) și alin. 3 al CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se respinge recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2016.

Decizia este irevocabilă.

Președinte ședinței, judecătorul

judecători

Maria Ghervas

Oleg Sternioală

Ion Druță

Mariana Pitic

Luiza Gafton